

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ถึง 7 ยังไม่ประสบความสำเร็จ จนมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จนมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก และระบบสหกรณ์ ให้เป็นฐานรากที่เข้มแข็งในการสร้างรายได้ของประเทศ ตลอดจนเน้นความเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและบริการอย่างเป็นระบบครบวงจร ประกอบกับนโยบายของกรมปศุสัตว์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่จะปรับปรุงและพัฒนากิจการปศุสัตว์ตามศักยภาพของสัตว์แต่ละชนิดให้มีประสิทธิภาพการผลิต ควบคุมป้องกันและกำจัดเรื่องโรคระบาด พัฒนาสินค้าด้านปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และเพื่อส่งออกต่างประเทศให้มากขึ้น เป็นที่ยอมรับของนานาชาติประเทศ เช่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา จีน เป็นต้น

ประเทศไทยตั้งแต่ยุคก่อนเป็นประเทศเกษตรกรรม (ในน้ำมีปลาในนามีข้าว) โดยเฉพาะการผลิตปศุสัตว์ มีการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศและผลิตเพื่อการส่งออกนอกประเทศ ผู้บริโภคที่นิยมบริโภคเนื้อสุกรเนื่องจากเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่มีความจำเป็นต่อร่างกาย มีการเลี้ยงสุกรกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ สุกรเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชนิดหนึ่ง ในปี 2544 ปริมาณการผลิตสุกรของประเทศ 9.668 ล้านตัว บริโภคภายในประเทศ 9.473 ล้านตัว (กระทรวงพาณิชย์, 2545)

ในยุคการค้าเสรี ประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามภายใต้ข้อผูกพันการค้าเสรีที่มีต่อองค์การการค้าโลก (WTO) โดยจะต้องลดภาษีลง รวมทั้งประเทศไทย และต้องลดการอุดหนุนภายในและการอุดหนุนการส่งออก ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตภายในประเทศของผู้ผลิตสุกร เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สูงขึ้น จึงเป็นโอกาสในการแข่งขันที่จะส่งออกเนื้อสุกรแปรรูปไปยังตลาดเอเชียให้มากขึ้น นอกจากข้อตกลงเกี่ยวกับการลดภาษีแล้ว กลุ่มประเทศผู้บริโภคได้มีบทบาทผลักดันให้มีระบบการควบคุม โรคและความปลอดภัยด้านอาหาร สารปนเปื้อน

ขาดค้าง สวัสดิภาพคุ้มครองสัตว์และสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายต้องปฏิบัติตามมาตรฐานตามข้อกำหนดการค้าโลก (WTO) กำหนด

ในจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีเกษตรกรทั่วไปประกอบอาชีพการเลี้ยงสุกร ปริมาณการผลิตในปี 2545 ของจังหวัดลำพูนรวมทั้งสิ้น 100,653 ตัว ประกอบด้วย กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรทั่วไปและสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งฟาร์มของผู้ประกอบการทั่วไป ที่ผ่านการผลิตสุกรมีปัญหามากเรื่องคุณภาพจากสุกร และรวมไปถึงประสบปัญหาเรื่องโรคระบาด ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรผู้เลี้ยงขาดการรับรู้ข่าวสารและทักษะในการประกอบอาชีพ และยังคงเผชิญกับการแข่งขันด้านการตลาด เรื่องราคา สาเหตุเกิดจากปริมาณสุกรที่ผลิตได้ไม่มีความแน่นอน จึงมีผลกระทบต่อราคาสุกรมีชีวิต ทำให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อน ในขณะที่อาชีพการเลี้ยงสุกรนอกจากการเลี้ยงเพื่อบริโภคและยังสามารถพัฒนาการเลี้ยงเพื่อการส่งออกได้ ในขณะที่ฟาร์มใหญ่ในจังหวัดลำพูนมีเป้าหมายที่จะส่งสุกรแปรรูปออกนอกประเทศ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการผลิตของแต่ละฟาร์มระดับถึงเกษตรกรรายย่อยและการตลาดสุกรในจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นข้อมูลในการทำแผนและแนะนำเกษตรกร รวมถึงสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรของจังหวัดลำพูนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดผู้บริโภค รวมทั้งศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงและการจำหน่ายสุกรและยกระดับมาตรฐานการผลิตสุกรในจังหวัดลำพูนให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รองรับผลกระทบจากการเปิดตลาดการค้าเสรี ภายใต้ข้อผูกพันที่มีต่อองค์การการค้าโลก (WTO) ให้ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดสุกรในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะด้านการผลิตและการตลาดสุกรในจังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงสภาพการผลิตและการตลาดสุกรในจังหวัดลำพูน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและการพัฒนาการวางแผนการผลิตและการตลาดสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยสภาพการผลิตและการตลาดสุกรในจังหวัดลำพูน ของเกษตรกร สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดลำพูน และฟาร์มทั่วไป

นิยามศัพท์

การตลาดสุกร หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร จำหน่ายสุกรให้พ่อค้าและแม่ค้าในตลาด นำไปชำแหละขายในตลาดให้แก่ผู้บริโภค

สภาพการผลิต หมายถึง แนวโน้มหรือสถานการณ์การผลิตสุกร มีจำนวนมากน้อยแค่ไหน

สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดลำพูน หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดลำพูน

ฟาร์มทั่วไป หมายถึง เกษตรกรที่ทำการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก มีแม่พันธุ์ตั้งแต่ 100 ถึง 1,000 แม่

เกษตรกรทั่วไป หมายถึง เกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดลำพูน เป็นผู้เลี้ยงรายย่อย ตั้งแต่ 10 ตัว ถึง 50 ตัว

คุณภาพซาก หมายถึง การชำแหละสุกรที่มีเนื้อมาก หรือมันมาก ถ้าเนื้อมากกว่ามันคือคุณภาพดี

ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิตสุกร เช่น โรงเรือน ที่ดิน เป็นต้น

ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนที่มีการหมุนเวียน เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการตลาด เช่น อาหาร วัคซีน เป็นต้น